

Beslutsunderlag

Ansökan om medel för förstudie

Ansökan skickas till: martin.paju@miun.se

Kontaktpersoner

Mittuniversitetet

hans-erik.nilsson@miun.se

peter.ohman@miun.se

Sundsvalls Kommun

eva-marie.tyberg@sundsvall.se

Namn på förstudie Digital lösning på ett digitalt problem – Kan mobilfilmning användas som metod för att motverka trakasserier online?	Datum för start av förstudie 1 september 2021	Datum för avslut förstudie 31 augusti 2022
Sökt belopp: 500 000		

Förstudieansvarig MIUN samt avdelning Katja Gillander Gådin, HLV	E-post katja.gillandergadin@miun.se	Mobil 010-142 85 41
Förstudiemedlem MIUN samt avdelning Heléne Dahlqvist, HLV	E-post helene.dahlqvist@miun.se	Mobil 010-142 85 02
Förstudieansvarig Sundsvalls kommun Carina Seger	E-post Carina.seger@sundsvall.se	Mobil
Förstudiemedlem Sundsvalls kommun Helen Otterström	E-post helen.otterstrom@sundsvall.se	Mobil 070-339 88 77
Datum: 2021-04-13		

Sammanfattning förstudie

Summera kortfattat förstudiens syfte, målbild och vilket beslut som önskas samt tidplan och kostnad. Max ca 200 ord

Under 2019 genomfördes en förstudie där det övergripande syftet var att få ökad kunskap om ungdomars perspektiv på problemet med hot, mobbing/kränkningar och trakasserier på digitala medier och att tillsammans med dem förstå vad som kan minska riskerna för denna utsatthet online. Målet var att förstudien skulle generera kunskap som grund för att utveckla förebyggande och åtgärdande interventioner. Denna ansökan är en uppföljande studie som bygger på resultaten från den tidigare studien samt på synpunkter på resultaten från personal inom Sundsvalls kommun som arbetar med barn och ungdomar.

Det övergripande syftet med föreliggande projektansökan är en vidareutveckling av det tidigare syftet där en intervention i form av en visuell metod utarbetad för att skapa delaktighet och social förändring används. Ett förväntat resultat är att ungdomarnas arbeten blir ett material som informerar om konsekvenser och fakta om problemet och som riktar sig till andra utsatta, till förövare och/eller vuxna som behöver mer kunskap och som i förlängningen kan leda till åtgärder som gagnar unga som använder sociala medier.

Forskningsfrågorna handlar om mobilfilmningens möjligheter att användas bland ungdomar för att engagera såväl dem själva som vuxna i arbetet mot trakasserier på sociala medier.

Deltagare är ungdomar och personal på fritidsgårdar i Sundsvalls kommun.

På grund av coronapandemin och den stora smittspridningen i Västernorrland planerar vi att påbörja studien under hösten 2021. Vi kan dock påbörja förberedelser och information till de berörda fritidsgårdarna före sommaren.

För att kunna genomföra detta söker vi 500 000 SEK inom ramen för 'Samverkansavtal med kommuner' tillsammans med Sundsvalls kommun för ett projekt mellan 210901 – 220831.

Under nedanstående kapitel, lyft upp det väsentliga för varje perspektiv på ett sammanfattande sätt.

Syfte, mål, målgrupp, metod, avgränsning samt leveranser

Beskriv kort förstudien och dess syfte samt mål. Vad skall göras? Vad skall uppnås? För vem genomförs förstudien? Avgränsning?

- **Syfte**

Att utifrån ungdomars erfarenheter av trakasserier på sociala medier (som utsatta, förövare eller både och) arbeta fram ett arbetsmaterial genom en visuell metod (mobilfilmning) för

social förändring, dvs en metod som ska kunna motverka trakasserierna och öka ungdomarnas aktionskompetens, samt informera vuxna om problemet.

Forskningsfrågor:

- Vilka fördelar respektive nackdelar finns det att använda mobilfilmer som metod för att arbeta mot trakasserier på sociala medier?
- Vilken typ av problem ser ungdomarna som möjliga att problematisera genom mobilfilmer?
- Vilka mottagare ser deltagarna som viktiga för sina filmer?
- Vilka reaktioner visar mottagarna av filmerna och vad tror de att materialet kan leda till?
- Vilken betydelse har arbetet med filmerna för de som deltar?
- Vilken betydelse har slutprodukten för de som ser dem?
- Vilka förändringar kan vi se/är möjliga utifrån de filmer som ungdomarna på fritidsgårdarna har skapat?
- Hur uppfattar fritidsgårdens personal arbetet med mobilfilmning och dess möjligheter som metod?

- **Mål**

Det övergripande målet är att det ska utarbetas såväl en *metod* som en *material* i arbetet mot utsatthet på sociala medier.

Ett mål är att ungdomarnas arbeten ska bli ett *material* som informerar om konsekvenser och fakta om problemet och som riktar sig till andra utsatta, till förövare och/eller vuxna som behöver mer kunskap och som i förlängningen kan leda till åtgärder som gagnar unga som använder sociala medier. Ett annat mål är att fritidsgårdens personal ska kunna använda *metoden* och tillsammans med ungdomar arbeta mot trakasserier på digitala medier.

- **Målgrupp**

- Primär målgrupp är personal på fritidsgårdar för att de ska få ökad kunskap om problemområdet och få verktyg att motverka hot, mobbing/kränkningar och trakasserier bland unga samt arbeta för ökad trygghet. Sekundär målgrupp är ungdomarna själva samt övrig personal i ungdomsverksamheter i kommunens regi, då den kunskap som genereras bör kunna användas av fler som arbetar med ungdomar till exempel inom skolan och föreningslivet.

- **Vetenskaplig metod**

Eftersom syftet är att skapa ett informationsmaterial tillsammans med deltagarna har vi valt en participatorisk forskningsmetod. Problemet som ska studeras tillsammans med ungdomarna är trakasserier som sker på sociala medier och vår utgångspunkt är att utsatthet på sociala medier är ett digitalt problem som kan motverkas med digitala metoder. En mobilfilm är mellan 1–5 minuter. Metoden går ut på att identifiera vilket problem som deltagarna vill fokusera (i den här studien handlar de om vilken typ av näthat/trakasseri de vill fokusera), ha brainstorming, skriva ner sina tankar på ett strukturerat sätt, göra en

storyboard (ca 6 scener som ska finnas med i filmen), redigering, diskussion och beslut om visning för mottagare de ser som viktiga. Det betyder att deltagarna är aktiva och involverade i alla delar av processen (Gubrium och Harper, 2013). Arbetet kommer att följa en användarguide utvecklad av kanadensiska forskare med lång erfarenhet av arbete med visuella metoder, där fokus har varit att minska risken för våld och särskilt genusrelaterat våld (Thompson, Mitchell, & Starr, 2019). Metoden har utvecklats för utsatthet offline, men vi kommer att göra de anpassningar som behövs för att kunna använda metoden även för utsatthet på digitala medier. Eventuella modifieringar kommer att diskuteras med de kanadensiska forskarna som utvecklat användarguiden (ibid).

Vad innebär forskningsmetoden Mobilfilmning?

Det engelska ordet cellphilm är en hybrid mellan ordet cellphone och film, men innebär mer än att bara göra filmer i sin mobiltelefon. På svenska har vi valt att kalla det mobilfilmning.

Det är utvecklat som en participatorisk forskningsmetod där syftet är att involvera deltagarna att tillsammans med forskarna utveckla strategier för social förändring (Oliver, 2016). De forskare som har använt och utvecklat metoden (t ex (MacEntee, Burkholder, & Schwab-Cartas, 2016; Mitchell & Sommer, 2016; Treffry-Goatley, Wiebesiek, de Lange, & Moletsane, 2017) utgår från det faktum att det finns en stor utbredning av mobiltelefoner i världen och att teknologin gör att deltagarna lätt kan skapa, producera, titta på och dela innehåll med andra med relativ lätthet. Mobilfilmning gör att nya möjligheter öppnar sig för att ha ett 'underifrånperspektiv' där deltagarna är i centrum för det som presenteras och där forskarnas inblandning är begränsad (McEntee et al 2016).

Det unika med metoden 'mobilfilmning' är att det görs filmer för att kritiskt granska världen runt deltagarna och att ett överordnat syfte är att skapa och mobilisera (kollektiv) kunskap (McEntee et al 2016). Det handlar således inte om att göra filmer lite ostrukturerat med en mobiltelefon.

En viktig skillnad mellan data som kommer från t ex enkätstudier eller intervjuer är att det som produceras som data i en visuell studie (t ex filmer, utställning) kan nå viktiga mottagare direkt, t ex föräldrar, andra ungdomar, elevhälsoteam, eller beslutsfattare (Mitchell & Sommer, 2016).

Det finns en särskild potential i att använda bilder och visuella uttryck, och det är speciellt användbart när det är svårt att uttrycka fenomen eller känslor med ord, eftersom bilder kan beröra oss på ett sätt som ord inte alltid kan göra (Olins, 2012). Det finns också en potential i att det är deltagarna som styr vilka bilder som skapas.

Betoningen på 'social förändring' behöver utvecklas i visuella projekt, eftersom det kan finnas olika förväntningar på vilken grad av social förändring som är önskvärd, förväntad och möjlig att uppnå. I många fall begränsas den sociala förändringen till att beslutsfattare blir informerade om ett problem, men inte att det sker någon påtaglig social förändring, utom möjligen på det personliga planet för deltagarna i projektet (Liebenberg, 2018). I föreliggande studie planeras ett upplägg som ska ge de enskilda deltagarna en ökad kunskap om problemområdet, en kollektiv förståelse för faktorer som kan minska utsatthet samt möjlighet

att informera vuxna på ett sätt som väcker deras engagemang såväl som deras kunskap om utsatthet på sociala medier. Eftersom stor vikt läggs på aktivt deltagande kommer forskarna inte att kunna styra vilka filmer som produceras, bara att diskutera filmerna och vägleda dem i processen.

Interventioner mot trakasserier online

Trots att mobbning/kränkningar och sexuella trakasserier online såväl som offline är ett omfattande problem bland unga, finns det få interventioner som kunnat påvisa några tydliga minskningar av utsatthet.

Studier om interventioner mot våld och trakasserier i olika former offline har visat att det är svårt att förebygga utsatthet bland unga. Skolverket gjorde en utvärdering av sju olika metoder för att förebygga mobbning/kränkande behandling i skolan, men konstaterade att det inte fanns någon metod som kunde rekommenderas till samtliga skolor (Skolverket, 2011). Deras slutsats var att det bästa sättet att förebygga kränkande behandling är att ha en så kallad 'whole school approach', där både personal och elever är delaktiga och att involvera demokratiska aktiviteter där eleverna kan påverka sin skolmiljö. En systematisk review av 140 olika interventioner mot sexuellt våld offline, inklusive sexuella trakasserier, visar att det bara var tre av dem som kunde visa på någon signifikant minskning av utsatthet (Gaffney, Farrington, Espelage, & Ttofi, 2019).

Eftersom trakasserier numera allt oftare sker både offline och online (Zetterström Dahlqvist & K. Gillander Gådin, 2018), finns det ett behov av att utveckla metoder som förebygger i båda miljöerna. Det som saknas i forskning just nu är effektiva metoder att förebygga kränkningar online och särskilt de sexualiserade formerna (Gaffney et al., 2019).

Att använda digitala metoder, såsom mobilfilmning för att motverka våld mot flickor har utvecklats av bland andra kanadensiska och sydafrikanska forskare och har visat att det går att förändra strukturer som främjar våld (Mitchell & Moletsane, 2018; Relebohile Moletsane, 2012; Treffry-Goatley et al., 2017). Att använda digitala metoder för att informera om sexuella trakasserier och sexuellt våld som problem visade sig effektivt genom #metoo, där miljontals kvinnor, och en del män, världen över har berättat om sina erfarenheter. Det finns även andra exempel där utsatta berättar på sociala medier om sådant de blivit utsatta för online, och sedan lyckats få förövare fällda för brott, eller där utsatta går samman på sociala medier och stödjer varandra (Mitchell & Moletsane, 2018).

Participatorisk aktionsforskning och visuella metoder

Att använda mobilfilmning för att genomföra en intervention har flera syften. Det är dels ett sätt att skapa en direkt brygga mellan forskning och kunskapsproduktion inom ett visst område, samtidigt som det kan leda till ett ökat engagemang i (marginaliserade) grupper, att kritiskt granska det fenomen som studeras i den kontext där de befinner sig och att synliggöra deras möjligheter att bidra till förändring (De Lange, 2008). Processen i sig kan innebära att deltagarna får ökad självkänsla genom att de får möjlighet att göra sin röst hörda (Leach, 2006) och om arbetet resulterar i utställningar eller filmer som visas för en utvald grupp kan det

bryta tystnaden runt sådana ämnen som det annars är svårt att prata om (Mitchell & de Lange, 2011).

Sammanfattningsvis finns det studier som visar att visuella metoder kan bidra till att öka ungdomars empowerment och också att det kan leda till social förändring.

Det finns enligt vår kännedom inte några tidigare svenska studier som visar hur ungdomar själva kan arbeta mot att bli utsatta för trakasserier online (eller utsätta andra), genom att utveckla ett material med mobilfilmning som metod. Den omfattande forskning som finns om visuella metoders möjligheter i internationella studier och i andra sammanhang gör att vi planerar att utveckla metoden i en svensk kontext.

Grupsammansättning

Alla ungdomar på en fritidsgård i Sundsvalls kommun erbjudas att delta i ett mobilfilmsprojekt med fokus på trakasserier på sociala medier. Fritidsgården betraktas som ett 'case' som studeras och erfarenheterna från det får sedan styra om och i sådana fall på vilket sätt som kunskapen ska förmedlas till andra verksamheter.

De som väljer att delta delas in i mindre grupper om ca 4–6 ungdomar. Enligt Thompson m. fl. (2019) bör det vara grupper med enbart killar, enbart tjejer, men det kan också vara mixade grupper, om samtliga deltagarna vill och tycker att det är okej. Planen är att grupper med enbart killar leds av en man och övriga grupper av projektets forskare (två kvinnor) och fritidsgårdens personal.

Fritidsgårdens personal får utbildning i metoden under två studiedagar och kan därefter leda egna grupper samtidigt med forskarna. Personalen får då också möjlighet att vara delaktiga i utvecklandet av metoden så att det blir anpassad till verksamhet med ungdomar.

Fritidsgårdens personal delas in i grupper och intervjuas utifrån sina erfarenheter av interventionen.

Ungdomarna kommer att välja mottagare för sina filmer och även dessa kommer att tillfrågas om de vill låta sig intervjuas för att öka kunskapen om möjligheten att påverka de som är mottagare.

Analys

Arbetet kommer att analyseras efter de principer som gäller för aktionsforskning (Wang, 1999; Wang, 2006). Ungdomarna och personalen är delaktiga i analyserna av filmerna men det är forskarna som gör den slutliga analysen av helheten, dvs både filmerna, processen som leder fram till slutprodukten och det inspelade materialet från workshops med ungdomarna och gruppintervjuerna med personalen. De workshops och gruppintervjuer som spelas in kommer att transkriberas och analyseras med kvalitativ innehållsanalys enligt Graneheim och Lundman (2004).

Vi planerar för att spela in tio workshops och tre gruppintervjuer med personal på fritidsgården samt två grupper mottagare av filmer.

Etik

Ett kortfattat informationsbrev angående studiens syfte och forskningshuvudmannen ges till både ungdomarna och (båda) föräldrarna/vårdnadshavarna och föräldrarna/vårdnadshavarna ger sitt skriftliga medgivande.

Ungdomarna och personalen får själva avgöra om de vill ingå i en interventionsgrupp som innebär att de deltar i en forskningsstudie. Ungdomarna blir också informerade om att det är helt frivilligt att delta och att de kan avbryta sitt deltagande när som helst utan risk för konsekvenser.

Vi kommer att genomföra studien med samma etiska noggrannhet som i tidigare studier med särskild hänsyn till att deltagarna är unga och till ämnets känsliga natur, se till exempel (EPN Umeå Dnr 09-179M; EPN Umeå Dnr 2017/58-71, EPN Umeå Dnr: 2019-03172).

Eftersom mobilfilming innebär specifika etiska problem redogör vi för dessa nedan och hur vi kommer att hantera dem.

När ungdomarna skapar filmerna kommer de att använda sig själva som aktörer och de kommer utmana både sig själva och andra i arbetet. De kommer dessutom att riskera att bli utsatta för trakasserier om de tar upp känsliga ämnen. Det är därför viktigt att de informeras om hur de kan spela in sina filmer utan att det ökar risken för utsatthet.

Även om visuella metoder möjliggör för deltagare att bli aktiva deltagare i att skapa media om sin vardag och de problem som kan finnas där, kan det uppstå etiska frågor som handlar om att metoden i sig inte ska upplevas som trakasserande, särskilt som att det ofta handlar om att involvera marginaliserade grupper (Treffry-Goatley et al., 2017).

I de etiska principer som finns för forskning är det viktigt att inte orsaka skada för de som deltar, men vi kommer att arbeta på samma sätt som Moletsane m fl. (2008) som utgår från principen att göra gott, det vill säga genom att försöka göra forskningsprocessen så fördelaktig och givande för deltagarna som är möjligt.

Treffry-Goatley m fl (2017) har identifierat sex etiska dilemman specifika för produktion av visuella medel.

1) Etiska kommittéer kräver att deltagande i forskningsprojekt ska vara konfidentiellt, men det betyder samtidigt att deltagarna inte kan få erkännande som (med)skapare av en mediaproduktion.

2) Ett etisk övervägande handlar om vilken typ av teknisk utrustning som kan användas. Vi kan inte utgå från att alla ungdomar har en mobiltelefon med möjlighet att filma, och för att undvika att synliggöra ekonomiska ojämlikheter i gruppen kommer projektet köpa in så kallade 'tablets' (Samsung Galaxy A7 eller iPad), som både kan användas för att filma och för att göra vissa redigeringar (gratis redigeringsprogram finns på Google Play).

3) Ett annat etiskt övervägande handlar om det finns en risk att mobilfilmning av utsatthet på sociala medier kan trigga ett tidigare upplevt trauma. Det är något som forskarna måste vara vaksamma på. Samtidigt är det möjligt att själva metoden ger upphov till en trygg situation där de själva tar kontroll över vad och hur ett problem ska iscensättas och att möjligheten att synliggöra ett problem som oftast sker i det fördolda.

4) När en grupp har producerat en film får de skriva under ett medgivande att de tycker att det är okej att deras produktion visas för andra. Om några av gruppmedlemmarna säger nej betyder det att deras röst gäller, det vill säga andra medlemmar i gruppen kan känna att deras vilja och rättigheter inte blir tillgodosedda. Det finns dock en möjlighet att deltagarna inte har full insikt i vad som händer när filmerna visas, och det kan vara idé att ge en möjlighet för de tidigare kritiska gruppmedlemmarna att ångra sig, likväl som tvärtom.

5) Som forskare kan vi inte utgå från att de ungdomar som gör filmer har kunskap om stereotypa normer för t ex kön och sexualitet och det kan finnas en risk att vissa filmer förstärker stereotyper mer än att de utmanar dem. För att undvika att genusrelaterad under- och överordning reproduceras, när syftet egentligen är det motsatta, kommer deltagarna att få reflektera över detta tillsammans med forskarna innan filmerna visas utanför gruppen, och då kunna ha möjlighet att göra om filmerna, enligt metoden 'speaking back' (C. Mitchell & de Lange, 2013).

6) När ungdomar gör filmer vill de ofta skriva sina namn i slutet av filmerna, såsom de ser att andra producenter gör. Eftersom det strider mot konfidentialitetskravet kommer vi inte att tillåta det, trots att det kan kännas orättvist mot deltagarna. En kompromiss är att de får ha ett gruppnamn och tydliggöra att det handlar om en grupp ungdomar, men inte några individuella namn. Det ska inte heller finnas några individuella berättelser i filmerna som kan härröras till någon speciell individ, utan fokus kommer ligga på generella berättelser och erfarenheter av ungdomarna som grupp. Trots ansträngningar att låta deltagande i mobilfilmningsprojekt vara konfidentiella är det möjligt för andra att veta vilka som deltar i ett sådant projekt, särskilt andra ungdomar på en fritidsgård. För att undvika att någon individ blir identifierad som skapare av någon särskild film, förslås att en talesperson för gruppen presenterar alla filmer, och att det görs tydligt att filmerna kommit till som ett grupparbete.

Projektet handlar om utsatthet för olika former av våld, trakasserier och sexuellt ofredande på sociala medier och eftersom ojämlika maktrelationer är grunden för sådan utsatthet är det viktigt att forskarna är medvetna om de ojämlika maktrelationer som finns. Det gäller både mellan forskarna och deltagarna såväl som mellan deltagarna och på alla sätt det är möjligt, undvika att utsatthet återskapas.

Leverabler efter att förstudiefasen genomförd

Vetenskapligt bidrag från förstudien:

Studien syftar till att fördjupa kunskapen om ungdomars erfarenheter av utsatthet på digitala medier genom att använda den visuella aktionsforskningsmetoden mobilfilmning. Till

skillnad från en kvantitativ studie (som ger ett statistiskt underlag för analys av t ex förekomst, fördelning och statistiska samband mellan olika variabler) kan denna partipatoriska aktionsforskningsstudie ge kunskap om huruvida en visuell metod såsom mobilfilmning, där man använder en digital metod för att motverka ett digitalt problem, är möjligt att använda, och i sådana fall på vilket sätt. Ett särskilt fokus kommer att läggas på de etiska utmaningar som metoden har. I den här studien kommer unga på fritidsgårdar ingå, men eftersom de också går i skolan, där samma problem finns mellan unga, kommer resultaten att kunna få en större överförbarhet än att endast gälla i den miljö där studien genomförs.

Det finns enligt vår kännedom ingen evidensbaserad metod som används för att arbeta förebyggande mot olika former av trakasserier på digitala medier. Ett av flera vetenskapliga bidrag från studien blir att generera kunskap som kan informera praktiker och forskare om de möjligheten och eventuella problem som den visuella metoden mobilfilmning kan ge.

Projekt där deltagarna efter en informationsinsats förväntas ändra sina beteenden, t ex vad gäller att trakassera andra, har hittills inte visat sig vara framgångsrik (Taylor, Mumford, & Stein, 2015; van Lieshout, Mevissen, van Breukelen, Jonker, & Ruiter, 2016). Det finns oss veterligen inget vetenskapligt projekt som använt och utvärderat mobilfilmning i syfte att arbeta preventivt eller åtgärdande mot trakasserier på nätet. Ett aktionsforskningsprojekt såsom presenteras här kan ge direkt avtryck i verksamheten, samtidigt som den ger underlag för vetenskapliga analyser.

De flesta empiriska studier om utsatthet på nätet är kvantitativa medan kvalitativa studier där ungdomarnas perspektiv analyseras finns i mindre omfattning (Patton, Hong, Patel, & Kral, 2017). De kvantitativa studier som finns har också i hög grad fokus på nätmobbning och i lägre grad på de sexualiserade formerna. Exempel på sådana studier där sexuell utsatthet ingår är en vi själva har gjort (Zetterström Dahlqvist och Gillander Gådin, 2018) men även andra (Livingstone, Bober, & Helsper, 2005; Shapka & Maghsoudi, 2017; Soo, Ainsaar, & Kalmus, 2012). Den rapport som producerades inom ramen för den tidigare förstudien visar att många av de olika formerna av utsatthet är sexuellt ofredande, sexuella trakasserier och/eller andra diskriminerande uttryck (Gillander Gådin & Dahlqvist, 2020).

Bidrag från förstudien som kan förväntas ha direkt användbarhet på fritidsgårdarna

Den tidigare förstudien startades för att personalen på fritidsgårdarna efterfrågade mer kunskap om trakasserier på sociala medier och resultat som presenterades i en rapport (Gillander Gådin & Dahlqvist, 2020) fick stor uppmärksamhet, inte bara på fritidsgårdar utan även i media och ansvariga för skolan i Sundsvalls kommun.

Vi förväntar oss också att ungdomarna kommer att påverkas direkt då de får möjlighet att tillsammans med personal och forskare utveckla ett sätt att bemöta ett vanligt problem och få aktionskompetens.

Interventionen förväntas bidra till att ungdomarna får mer aktionskompetens, att de tillsammans med personal och forskare utarbetar ett material som kan användas för att

motverka trakasserier på sociala medier. Det kan minska risken för att bli utsatt eller att utsätta andra, men också minska de negativa konsekvenserna av att bli utsatt. Om det blir ett positivt utfall finns det möjlighet att sprida information till andra fritidsgårdar och till andra verksamheter där ungdomar finns.

Vi förväntar oss att projektet resulterar i filmer som informerar unga hur de kan gå tillväga när de blir utsatta för trakasserier i sociala medier, att få kunskap om vad som är brottsligt, t ex vad gäller att skicka så kallade dickpics. Det är viktig information både för de som är mottagare och de som skickar. För yngre kan det handla om hur man tar en skärmdump, och för äldre kan det handla om att göra filmer som informerar vuxna om problemet.

För fritidsgårdarna är det viktigt att metoden blir ett verktyg och att den inte stannar vid ett pilotprojekt. Kunskap om och metoder att arbeta med unga och näthat är något som har efterfrågats länge av personalen på kommunens fritidsgårdar. Det var ju därför förstudien kom till för några år sedan.

När det gäller kunskapsspridning och implementering av metoden kommer de fritidsledare som arbetat med forskarna att redovisa sitt arbete och visa metoden för övriga medarbetare i ungdomsavdelningen. Efter det kommer utbildningar hållas internt av de fritidsledarna som medverkat i projektet.

Eftersom problemet med unga och näthat inte på något vis är isolerat till fritidsgårdarna så ser vi att ett mervärde kan vara att sprida metoden vidare. Både skola, föräldrar, föreningsliv och inte minst Sundsvalls kommuns lokala trygghetsgrupper förväntas vara intresserade av detta.

Eftersom vi inte i dagsläget vet vad resultaten från interventionsstudien leder till skissar vi nedan på ett möjligt projekt i nästa fas.

Vetenskapligt bidrag i nästa fas samt nationella och internationella kontakter:

De internationella kontakterna i relation till mobilfilmning är framförallt de kanadensiska och sydafrikanska forskare vi samarbetat med i ett projekt under åren 2016-2020 som handlar om att motverka sexuella trakasserier och andra former av våld mot flickor och unga kvinnor i glesbygd (Brännström, Nyhlén, & Gillander Gådin, 2020; Brännström, Nyhlén, & Gådin, 2020; Nyhlén & Giritli Nygren, 2019). Claudia Mitchell (hedersdoktor vid Mittuniversitetet) McGill University, Montreal; Relebohile Moletsane, University of KwaZulu-Natal samt Naydene de Lange, Nelson Mandela University är forskare med lång erfarenhet av att arbeta med visuella metoder för att motverka genusrelaterat våld, och de har också mångårig erfarenhet av just mobilfilmning (cellfilm). Vi kommer använda deras erfarenheter och forskning även om de inte har använt metoden just för trakasserier på sociala medier och diskutera utfallet med dem.

Vi känner till och samarbetar med andra forskare som använder den visuella metoden photovoice, t ex Maria Warne, Sara Nyhlén vid Mittuniversitetet och Catrin Kostenius vid

Luleå tekniska Universitet, men vi känner inte till några svenska forskare som använt mobilfilmning.

Resultat från studien kommer att presenteras vid nationella och internationella konferenser. Studien förväntas ge underlag för minst två artiklar som skickas till internationella välrenommerade tidskrifter, t ex International Journal of Qualitative Methods, International Journal of Public Health eller Global Public Health.

1. Digitala lösningar på digitala problem

En möjlig väg att gå är att utveckla de produkter som tagits fram med hjälp av ungdomarna tillsammans med forskare i andra miljöer vid Mittuniversitetet. Viss erfarenhet av app-utveckling (en app för att medvetandegöra och motverka härskartekniker bland vuxna) finns i forskargruppen (HD). Vi har erfarenhet av samarbete med forskare vid Forum för Digitalisering och även Institutionen för Design kan bli aktuellt då vi har haft samarbete tidigare i app-utvecklingsprojektet.

Om deltagarna producerar filmer som innebär att det behövs personer som är synliga och som inte kan göras anonyma kan det behövas en re-make med samma innehåll. Vi vet inte i dagsläget vilken typ av filmer, vilket innehåll och vilken målgrupp ungdomarna tänker sig, men om det ska skapas ett material som går att distribuera vidare kan andra kompetenser tillfrågas till ett uppföljande projekt.

Om projektet blir framgångsrikt kan ett av slutresultaten bli en metodbok för personal i verksamheter som riktar sig till ungdomar. Det finns ett exempel på hur en sådan metodbok har utformas i ett av våra tidigare projekt (Warne, 2012), även om det planerade projektet kommer att ha en mer avgränsad inriktning mot trakasserier i digitala medier och inkludera den visuella metoden mobilfilmning.

Behov/efterfrågan i regionens näringsliv och samhälle

Bakgrund och omvärldsanalys. Beskriv så tydligt det går grunderna för samhällseffekter.

Vi bedömer att behovet av metoder för att arbeta med dessa frågor med ungdomar på ungdomars villkor är stort i samhället överlag och fritidsgårdar är en arena där många ungdomar nås (om än inte alla). Internet och digitala media har medfört en mängd positiva möjligheter som vi inte kunde föreställa oss för några decennier sedan. Barn och unga kan kommunicera med vänner, skapa nya kontakter över hela världen, söka information (även känslig sådan), skapa egna kanaler för att bli synliga (Snapchat, Instagram, Twitter, bloggar, vloggar, Youtube, etc) och komma i kontakt med forum där de kan påverka och vara delaktiga i för dem viktiga samhällsfrågor (S. Livingstone, M. Bober, & E. J. Helsper, 2005). Samtidigt medför den ökade digitaliseringen en ökad risk för att utsättas för olika digitaliserade former av våld t ex hot, mobbning/kränkande beteende, sexuella trakasserier och det som på svenska kallas grooming, dvs äldre (oftast män) som söker (sexualiserade)

kontakter med unga flickor och pojkar (Brickell, 2012). Det vanligaste är dock att ungdomar blir utsatta för ovanstående av andra i samma ålder och som de känner (Wolak, Finkelhor, Mitchell, & Ybarra, 2008).

Hot, mobbing/kränkningar och trakasserier i olika former är ett känt problem i skolor och andra verksamheter där ungdomar finns. Den digitala tekniken betyder inte att detta problem förflyttar sig från 'offline' till 'online', utan att det snarare finns ytterligare arenor att trakassera och bli trakasserad på (Zetterström Dahlqvist & Gillander Gådin, 2018).

Utsatthet för hot och trakasserier har en mängd negativa konsekvenser; sociala (klarar skolan sämre, isolering), psykiska (depressioner, självmordstankar, självmord) fysiska (självskadebeteende, fysiska symtom) samt riskbeteende (alkohol, droger mm). Det finns också forskning som visar att även de som utsätter andra har ökade risker för olika former av ohälsa (Gruber & Fineran, 2016; Landstedt & Gillander Gådin, 2011; Zetterström Dahlqvist, Landstedt, Young, & Gillander Gådin, 2016).

Sverige är ett av det mest dator/mobiltelefonföretagade landet i världen och barn har tillgång till den digitala tekniken långt ner i åldrarna (Statens Medieråd, 2017). Det betyder att det finns ett behov av att barn och unga får möjlighet att utveckla strategier för att hantera både de möjligheter och de risker som vårt digitala samhälle medför. Därför är det av största vikt att den personal som möter ungdomar i kommunens olika verksamheter också har verktyg för att bemöta ungdomar i detta som är en sådan stor del av ungdomarnas dagliga liv.

Förutom att det finns ett allmänt behov i samhället att öka kunskapen om metoder för att motverka trakasserier finns det en direkt efterfrågan inom Sundsvalls kommun, såväl som från andra kommuner i regionen.

Kartläggning kompetens och verksamhet Mittuniversitetet

Vid Institutionen för hälsovetenskap (HLV) finns mångårig kompetens inom området kränkningar, våld och sexuella trakasserier samt visuella metoder. Katja Gillander Gådin, professor i folkhälsovetenskap har studerat och publicerat sig inom området ungdomar, mobbing/kränkningar och trakasserier och samband med psykisk ohälsa sedan nittio-talet med en mängd olika vetenskapliga angreppssätt, bland annat den visuella metoden photovoice. Hon har haft fokus på delaktighet och social förändring i flera olika projekt. Heléne Dahlqvist, lektor i folkhälsovetenskap har likaså erfarenhet och kompetens inom området ungdomar, mobbing/kränkningar och trakasserier och hennes avhandling fokuserar på sexuella trakasserier, skolan och psykisk ohälsa bland ungdomar. Även HD har genomfört studier med ungdomar och både KGG och HD undervisar i och handleder studenter som använder metoden photovoice. Vi har också gått en kurs 7,5 hp i visuella metoder ledd av professor Claudia Mitchell vid McGill University.

Koppling övergripande strategier

Beskriv vilken effekt som erhålls kopplat till på att nå mål i Sundsvalls kommuns strategi RIKARE och motsvarande forsknings- och utbildningsstrategier vid universitetet. (referera till utmaningar och framgångsfaktorer)

Studien kopplar på ett tydligt sätt till Sundsvalls kommuns strategi RIKARE, punkten 5. *Hela utbildningssystemet från förskola till universitet är attraktivt och av högsta kvalitet* och punkten 6. *Sundsvall erbjuder trygghet i livsmiljö i toppklass (där alla ges möjlighet att växa i ett klimatsmart och klimatsäkert samhälle)*. I RIKARE strategin framgår att "Resultaten i Sundsvalls grundskola är bland de sämsta i landet. Utgångsläget är att var tredje elev som går ut årskurs nio inte är godkänd i alla ämnen. Var fjärde elev var inte godkänd i matematik. Nästan var tredje elev som påbörjade gymnasieutbildningen år 2006 hade inte slutbetyg 4 år senare, vilket innebär att endast drygt hälften av årskullen har skaffat sig en grundläggande behörighet till studier på högskola eller universitet". Då forskning visar att hot, mobbing/kränkningar och trakasserier kan leda till sämre skolprestationer (Gruber & Fineran, 2016) är det av största vikt att kommunen gör vad den kan för att skapa en trygg pedagogisk verksamhet, vilket inkluderar fritidsgårdarna. När det gäller hot, mobbing/kränkningar och trakasserier på digitala medier går det inte att geografiskt begränsa problemet till Sundsvalls kommun. Men i den mån ungdomar vistas på fritidsgårdar i kommunen bör dessa utgöra en stödjande miljö för utveckling och inte vara en plats där hot, mobbing/kränkningar och trakasserier kan få ytterligare grogrund. Personalen i dessa verksamheter har behov av att utveckla kompetenser och strategier för att stödja ungdomarna i detta.

Förstudien ligger också helt i linje med ämnet folkhälsovetenskaps forskningsstrategi där barn och ungas hälsa är ett av tre prioriterade områden. När det gäller utmaningar kring att bedriva forskning kring barns och ungas hälsa med ett folkhälsovetenskapligt perspektiv handlar det att få tillgång till de arenor där ungdomar finns. Det kan vara skolan, föreningar, ungdomsmottagningar mm. I denna förstudie ges möjligheten att samverka med arenan fritidsgårdar, vilket är betydelsefullt för forskningen inom detta område för ämnet och därmed för Mittuniversitetet.

Koppling framtida profilområde

Beskriv hur förstudien/aktiviteten tillhör ett framtida profilområde (hur leder denna förstudie/aktivitet mot effektmål?)

Det finns ett flertal tidigare och pågående projekt vid Mittuniversitetet som använder visuella metoder såsom photovoice och mobilfilm i sin forskning. Det ökade behovet av aktionsinriktad och partipatorisk forskning är intressant för fler ämnen än folkhälsovetenskap. Det finns en ambition att profilera vår forskning mot en sådan inriktning och den studie som beskrivs kommer att utöka vår kompetens genom att inte bara intervjua ungdomar utan också att involvera dem i syfte att skapa en positiv förändring i deras miljö.

Om resultatet av interventionen blir positiv planeras för att erfarenheterna sedan ska ligga till grund för en metodbok för personal som arbetar med ungdomar och vill motverka trakasserier på digitala medier.

Relation forskning och R&D nationellt och internationellt

Vad finns och pågår inom detta område, inom akademi respektive hos företag?

Det finns relativt mycket forskning kring förekomst och konsekvenser av utsatthet online, särskilt internationellt. Däremot saknas i stor utsträckning metoder för att förebygga och åtgärda. Inte minst saknas ungdomarnas egna perspektiv och vuxenvärlden saknar kunskap om och metoder att bemöta problemet, vilket var utgångspunkten för Sundsvalls kommun när de kontaktade Mittuniversitetet.

Hur vanligt är det?

Utsatthet på nätet är väldigt vanligt i både ett svenskt och ett internationellt perspektiv. Beroende av typ av utsatthet har det rapporterats mellan 2,2 – 61 procent, se t ex. (Helweg-Larsen, Schütt, & Larsen, 2012; Montiel, Carbonell, & Pereda, 2016; Villacampa & Gómez, 2017; Zetterström Dahlqvist & Gillander Gådin, 2018). I en spansk studie rapporterade 61 procent av 12-17-åringar utsatthet av antingen sexuella trakasserier eller mobbing/kränkningar online. Av dessa rapporterade 31 procent att de var utsatta av både sexuella trakasserier och mobbing/kränkningar (Montiel et al., 2016). I en svensk studie med data från 2012 rapporterades att en tredjedel av flickorna och en femtedel av pojkarna i årkurs 6-9 var utsatta av trakasserier med sexualiserat innehåll (Zetterström Dahlqvist & Gillander Gådin, 2018). I den europeiska studien "Kids online" är svenska barn i top tio när det gäller att ta emot sexualiserat innehåll online men på första plats när det gäller att skicka sådant innehåll (Livingstone & Haddon, 2009).

Konsekvenser

Utsatthet för hot och trakasserier har en mängd negativa konsekvenser; sociala (klarar skolan sämre, isolering), psykiska (depressioner, självmordstankar, självmord), fysiska (självskadebeteende, fysiska symtom) samt riskbeteende (alkohol, droger mm). Det finns också forskning som visar att även de som utsätter andra har ökade risker för olika former av ohälsa (Gruber & Fineran, 2016; Landstedt & Gillander Gådin, 2011; Zetterström Dahlqvist et al., 2016)

Som nämnts ovan har hot, mobbing/kränkningar och trakasserier i olika former alltid varit ett problem, men den digitala tekniken betyder inte att detta förflyttar sig från 'offline' till 'online', utan att det snarare finns ytterligare arenor att trakassera och bli trakasserad på. Vi har i en tidigare studie visat att vara utsatt offline är associerat med att vara utsatt online, även om det finns en grupp elever som bara är utsatt online (Zetterström Dahlqvist & Gillander Gådin, 2018).

Vad vi inte vet

Det finns få kvalitativa studier när det gäller ungdomars egna perspektiv, men de som finns avser framför allt mobbing/kränkningar i skolan (Patton et al., 2017). Studier som tar upp sexuella trakasserier är än färre, ett exempel är deLara (2008), en studie som har haft stor betydelse för att fördjupa förståelsen för hur ungdomar hanterar sexuella trakasserier i skolan ('offline') genom kognitiva strategier och normaliseringsprocesser. De flesta tidigare studier avser äldre ungdomar ≥ 16 år, medan väldigt lite är känt vad gäller en yngre grupp av ungdomar (12-16 år). Gruppen fritidsgårdsbesökare är en särskild grupp där fler är mindre studiemotiverade och inte deltar i föreningslivet i samma utsträckning som åldersgruppen som helhet (personlig kommunikation Lars-Ove Johansson 190110) och just denna grupp saknas det också kunskap om i dessa frågor.

Utbudet av digitala medier är under snabb utveckling och ungdomars beteende förändras inom relativt korta tidsramar vilket innebär att studier snabbt blir inaktuella. För att kunna skapa effektiva interventioner för att förebygga mobbing/kränkningar, trakasserier och hot på digitala medier är det viktigt att först förstå hur digitala medier är en viktig del i ungdomars sociala relationer och de subtila spelregler som åtföljer ett socialt positionerande (Nesi, Choukas-Bradley, & Prinstein, 2018). För att förstå detta kommer denna studie att anta ett emiskt perspektiv (Creswell, 2013), dvs ett perspektiv på världen och livet så som det subjektivt erfars av ungdomarna själva. En kvalitativ ansats innebär att vi kan fördjupa vår förståelse för de specifika omständigheter, processer och faktorer som hör samman med att bli utsatt och utsätta andra för hot, mobbing/kränkningar och trakasserier 'online'. I en review från 2017 (Patton et al., 2017) påtalar författarna behovet av dessa perspektiv för att (fritids)pedagoger, tjänstemän och det vi skulle översätta till elevhälsoteam, ska förstå dessa perspektiv för att på ett effektivt sätt kunna arbeta förebyggande. Med fritidsgårdar som arena blir det särskilt intressant att studera om en visuell metod för social förändring kan användas för att involvera både personal och ungdomarna på fritidsgården i ett arbete mot trakasserier på digitala medier.

Relationer andra aktiviteter

Beskriv vilka direkta beroenden som finns till andra aktiviteter och projekt samt vilka viktiga samarbeten som identifierats med andra aktiviteter och projekt.

Det finns inga direkta beroenden till andra projekt på Mittuniversitetet. Det tidigare projektet SAW (Stärka ungdomars välmående och psykiska hälsa I och II) har inte samma syfte eller målgrupp som vi har.

Partner och andra aktörer

Finns det redan identifierade partners eller andra aktörer som ett samarbete ska ske med? På vilket sätt? Är partners av vikt?

Det finns inga planerade i nuläget. Eventuella framtida aktörer får avgöras utifrån resultat och slutprodukter från interventionsstudien.

Samhällseffekter

Vilka möjligheter kan nu bedömas angående samhällseffekter och ett hållbart ekonomiskt perspektiv. Beskriv resonemangen och antaganden i kalkylen. Vilka antaganden är mest osäkra och varför?

Vi vet att konsekvenser av hot, mobbing/kränkningar och trakasserier kan förklara en del av ungdomars psykiska ohälsa, försämrade skolprestationer och ej fullgjord studiegång och dessa problem ger ekonomiska konsekvenser på samhällsnivå. Det kan uppgå till miljonbelopp årligen i en kommun av Sundsvalls kommuns storlek. Insatser för att begränsa ungdomars utsatthet för hot, mobbing/kränkningar och trakasserier online måste dock ses som långsiktiga och de ekonomiska effekterna bör ses i ett längre perspektiv.

Studien förväntas ge både ungdomar och vuxna som arbetar på fritidsgårdar mer kunskap om det studerade fenomenet och också vara en metod som kan användas för att motverka och förebygga trakasserier på digitala medier. Vi utgår också från att studien och dess resultat kan vara användbar i andra sammanhang där ungdomar finns, t ex skolan och föreningslivet.

Social hållbarhet och ekonomisk hållbarhet går här tydligt hand i hand då ungdomars psykiska hälsa naturligtvis ska prioriteras för att Sundsvalls kommun ska ha en hållbar tillväxt vad gäller utbildad arbetskraft och vad gäller människor som har framtidstro och som därmed kan stärka humankapitalet.

Kommunikationsplan

I alla projekt ingår synlighet på miun.se via en projektbeskrivning: www.miun.se/samverkansundsvall. All annan kommunikation ska planeras in i syfte att synliggöra och nyttiggöra projektets effekter. Beskriv det speciella, unika, med ditt forskningsprojekt samt vilken intressent som har mest nytta av projektet här:

Det unika med forskningsprojektet är att personal på fritidsgårdar har efterfrågat metoder för att få en mer samlad kunskap om ungdomarnas perspektiv på det studerade fenomenet och hur fritidsgårdspersonalen bör arbeta med frågorna. Ungdomars delaktighet och inflytande över frågor som berör dem är centralt för folkhälsovetenskaplig forskning och detta projekts ansats tar avstamp i det. Det är också en unik metod som kommer att användas tillsammans med ungdomarna och personalen på fritidsgården, och kunskap om hur den fungerar i samband med trakasserier på digitala plattformar kan vara mycket användbar för kommande projekt med ungdomar, oavsett problemområde.

Den tidigare förstudien fick stor uppmärksamhet i såväl lokal som nationell media och rapporten har blivit efterfrågad, t ex av Brottsoffermyndigheten.

Om interventionen resulterar i en produkt, i det här fallet mobilfilmer, som har möjlighet att spridas vidare kommer detta att kommuniceras via t ex miun.se, sundsvall.se, pressmeddelande. Erfarenheterna och analyserna kommer att sammanställas i en populärvetenskaplig rapport och det kommer ske en återkoppling till verksamheterna tillsammans med seminarier och möten. Två vetenskapliga artiklar planeras.

Kommunikationsinsatser planeras vid beredningsmötet för projektet, ex pressmeddelande då resultat finns, seminarier/möten med prioriterade målgrupper som samverkanspartners, foldrar eller broschyrer för att presentera projektet. Aktiviteter som genererar externa kostnader, som t ex film, podd, fotografering ska budgeteras inom projektet. Kontakta din kommunikatör om du behöver stöd när du fyller i ansökan.

Om förstudien är en del av flera studier inom samma område kan dessa med fördel ha en gemensam kommunikationsplan och kanske gemensamma aktiviteter för att synliggöra resultat. Om så är fallet, ange det här och hänvisa till vilka andra förstudier som denna hör ihop med.

Organisation för genomförande av förstudie

Beskriv vilka kompetenser och resurser som behövs för studien. Beskriv om de är säkrade eller inte. Finns det behov av referensgrupp, om så är fallet föreslå gärna sammansättning.

Det behövs forskare som har erfarenhet av att inkludera ungdomar i forskning och erfarenhet av att använda visuella metoder. Dessa kompetenser är säkrade genom att huvudsökande (KGG) och medsökande (HD) från Mittuniversitetet kommer att genomföra projektet. En man med erfarenhet av att arbeta med ungdomar och kunnig inom fältet är tillfrågad att delta i projektet (arvoderas enbart för mobilfilmning med gruppen pojkar).

Möten med Helen Otterström, trygghetsamordnare och Carina Seger, tf ungdoms- och fritidschef vid Sundsvalls kommun kommer att ske ca två ggr per termin för uppföljning av mobilfilmsstudien. Även andra intresserade kan bjudas in till dessa möten.

Planerade aktiviteter, tidplan och kostnader

Beskriv aktiviteter, tidplan och kostnader för förstudiefas

Aktivitet	Start	Slut	Kostnad SEK
Kontakt med fritidsgård		Mars (finns redan)	0
Information till personalen på fritidsgårdar		Maj, augusti	0
Information till ungdomar och föräldrar	September 2021	September 2021	0
Inköp 3 Samsung Tablets á 3695 SEK Eller Ipad beroende på kostnad, samt övrigt material.		Juni 2021	15 000
Arvodesanställning av man med erfarenhet av att arbeta med killgrupper			30 000
Transkribering	Oktober 2021	December 2021	36 000
Workshops och analys av data	November 21	Mars 2022	175 000

Skrivande av metodbok	November 21	Augusti 2022	70 000
Skrivande av vetenskapliga artiklar 2 st	November	Augusti 2022	174 000
Summa			500 000

Beskriv också väldigt övergripande tänkt tidplan i ett längre perspektiv: Efterföljande projekt, eventuellt finansierat av externa parter samt eventuellt utvecklingsprojekt för ett kommunala bolag eller kommunal verksamhet.

Projekt (aktivitet)	Start	Slut
Om studien får möjlighet att genomföras under HT 2021 kan en framtida studie innebära: 1) utvecklandet av en enkät för utvärdering av en intervention 2) 3) en baslinjestudie och 4) en uppföljande enkätstudie (projektgrupp samt jämförelsegrupp) för att möjliggöra en utvärdering av effekt. 5) Eventuell mätning av långtidseffekter Artikelskrivande Deltagande i konferenser		

Risker

Beskriv de större risker som finns för förstudien. Beskriv åtgärder för att reducera att de inträffar.

Risk	Åtgärd
Att ungdomarna ej vill delta i projektet	Information som visar vilken betydelse deras medverkan kan ha. Tillfråga ungdomar på andra fritidsgårdar.
Det kan finnas etiska risker då ungdomarna ska producera filmer.	Se under rubriken Etik, sid 7.

Undertecknande

Undertecknad enligt §10 i Personuppgiftslagen (PUL, 1998:204), att de personuppgifter om undertecknad som har lämnats i ansökan, får behandlas på sådant sätt och i sådan omfattning som är nödvändig för hantering av ärendet (registrering i diarium o. likn.) och enligt §34 PUL att de publiceras på Internet i information om förstudien.

.....
Plats och datum	Förstudieledarens underskrift	Namnförtydligande

Referenser

- Brickell, C. (2012). Sexuality, power and the sociology of the Internet. *Current Sociology*, 60(1), 28-44. doi:10.1177/0011392111426646
- Brännström, L., Nyhlén, S., & Gillander Gådin, K. (2020). "You are so ugly, you whore" - girls in rural Sweden discuss and address gendered violence. *International Journal of Qualitative Studies on Health and Well-being*, 15(1), 1695308. doi:10.1080/17482631.2019.1695308
- Brännström, L., Nyhlén, S., & Gådin, K. G. (2020). Girls' Perspectives on Gendered Violence in Rural Sweden: Photovoice as a Method for Increased Knowledge and Social Change. *International Journal of Qualitative Methods*, 19, 1609406920962904. doi:10.1177/1609406920962904
- Creswell, J. W. (2013). *Qualitative Inquiry and Research Design: Choosing Among Five Approaches* (3 ed.). London: Sage.
- De Lange, N. (2008). Visual participatory approaches to HIV and AIDS research as intervention in a rural community setting *Journal of Psychology in Africa*, 18(1), 179-185.
- deLara, E. (2008). Developing a philosophy about bullying and sexual harassment: Cognitive coping strategies among high school students. *Journal of School Violence*, 7(4), 72-96. doi:10.1080/15388220801973862
- Gaffney, H., Farrington, D. P., Espelage, D. L., & Ttofi, M. M. (2019). Are cyberbullying intervention and prevention programs effective? A systematic and meta-analytical review. *Aggression and Violent Behavior*, 45, 134-153. doi:<https://doi.org/10.1016/j.avb.2018.07.002>
- Gillander Gådin, K., & Dahlqvist, H. (2020). *Hot-och trakasserier på sociala medier – en fokusgruppstudie på fritidsgårdar i Sundsvalls kommun* Sundsvall: Mittuniversitetet och Sundsvalls Kommun.
- Graneheim, U. H., & Lundman, B. (2004). Qualitative content analysis in nursing research: concepts, procedures and measures to achieve trustworthiness. *Nurse Education Today*, 24(2), 105-112. doi:<https://doi.org/10.1016/j.nedt.2003.10.001>
- Gruber, J., & Fineran, S. (2016). Sexual Harassment, Bullying, and School Outcomes for High School Girls and Boys. *Violence Against Women*, 22(1), 112-133. doi:10.1177/1077801215599079
- Helweg-Larsen, K., Schütt, N., & Larsen, H. (2012). Predictors and protective factors for adolescent Internet victimization: results from a 2008 nationwide Danish youth survey. *Acta Paediatrica*, 101(5), 533-539. doi:10.1111/j.1651-2227.2011.02587.x
- Landstedt, E., & Gillander Gådin, K. (2011). Deliberate self-harm and associated factors in 17-year-old Swedish students. *Scandinavian Journal of Public Health*, 39(1), 17-25. doi:10.1177/1403494810382941
- Leach, F. (2006). Researching gender violence in schools: Methodological and ethical considerations. *World Development*, 34(6), 1129-1147.
- Liebenberg, L. (2018). Thinking critically about photovoice: Achieving empowerment and social change *International Journal of Qualitative Methods*, 17(1), 1-9 160940691875763. doi:doi:10.1177/1609406918757631
- Livingstone, S., Bober, M., & Helsper, E. (2005). Active participation or just more information? Young people's take-up of opportunities to act and interact on the Internet. *Information, Communication & Society*, 8(3).

- Livingstone, S., Bober, M., & Helsper, E. J. (2005). Active participation or just more information? *Information, Communication & Society*, 8(3), 287-314. doi:10.1080/13691180500259103
- Livingstone, S., & Haddon, L. (2009). *Kids Online: Opportunities and Risks for Children*. Bristol: Policy Press.
- MacEntee, K., Burkholder, C., & Schwab-Cartas, C. (2016). *What's a cellphilm? Integrating mobile phone technology into participatory visual research and activism*. Rotterdam: Sense publications.
- Mitchell, C., & de Lange, N. (2013). What can a teacher do with a cellphone? Using participatory visual research to speak back in addressing HIV&AIDS *South African Journal of Education*, 33(4), 1-13.
- Mitchell, C., & de Lange, N. (Eds.). (2011). *Community-based participatory video and social action in rural South Africa*. Los Angeles: Sage.
- Mitchell, C., & Moletsane, R. (2018). *Disrupting Shameful Legacies. Girls and Young Women Speak Back through the Arts to Address Sexual Violence*. Leiden: Brill.
- Mitchell, C. M., & Sommer, M. (2016). Participatory visual methodologies in global public health. *Glob Public Health*, 11(5-6), 521-527. doi:10.1080/17441692.2016.1170184
- Moletsane, R. (2012). Repositioning educational research on rurality and rural education in South Africa : beyond deficit paradigms. *Perspectives in Education*, 30(1), 1-8. Retrieved from <https://www.ingentaconnect.com/content/sabinet/persed/2012/00000030/00000001/art00002>
- Moletsane, R., Mitchell, C., Smith, A., & Chisholm, L. (2008). *Methodologies for mapping a Southern African girlhood in the age of Aids*. Rotterdam: Sense.
- Montiel, I., Carbonell, E., & Pereda, N. (2016). Multiple online victimization of Spanish adolescents: Results from a community sample. *Child Abuse & Neglect*, 52, 123-134. doi:10.1016/j.chiabu.2015.12.005
- Nesi, J., Choukas-Bradley, S., & Prinstein, M. J. (2018). Transformation of Adolescent Peer Relations in the Social Media Context: Part 2—Application to Peer Group Processes and Future Directions for Research. *Clinical Child and Family Psychology Review*, 21(3), 295-319. doi:10.1007/s10567-018-0262-9
- Nyhlén, S., & Giritli Nygren, K. (2019). 'It's about gender equality and all that stuff...': enacting policies on gender-based violence into everyday preventive work in rural Sweden *Journal of Gender-Based Violence*, 3(3), 355-371. doi:10.1332/239868019X15627570242841
- Olins, M. R. (2012). *Touching photographs* Chicago, MD: University of Chicago Press.
- Oliver, V. (2016). What's a Cellphilm? Integrating mobile phone technology into participatory visual research and activism. *Glob Public Health*, 11(5-6), 816-818. doi:10.1080/17441692.2016.1169307
- Patton, D. U., Hong, J. S., Patel, S., & Kral, M. J. (2017). A Systematic Review of Research Strategies Used in Qualitative Studies on School Bullying and Victimization. *Trauma Violence & Abuse*, 18(1), 3-16. doi:10.1177/1524838015588502
- Shapka, J. D., & Maghsoudi, R. (2017). Examining the validity and reliability of the cyber-aggression and cyber-victimization scale. *Computers in Human Behavior*, 69, 10-17. doi:<https://doi.org/10.1016/j.chb.2016.12.015>
- Skolverket, T. S. N. B. o. E. (2011). *Vad fungerar? Resultat av utvärdering av metoder mot mobbning*. Stockholm: Skolverket, The Swedish National Board of Education.
- Soo, K., Ainsaar, M., & Kalmus, V. (2012). Behind the curtains of e-state: Determinants of online sexual harassment among Estonian children. *Studies of Transition States and Societies*, 4(2), 35-48. Retrieved from <https://www.scopus.com/inward/record.uri?eid=2-s2.0-84872555211&partnerID=40&md5=3db79fad491d9ac9a709229d98050433>
- Statens Medieråd. (2017). *Youth and medias. [Unga och medier]*. Retrieved from <https://www.iis.se/fakta/ungar-och-medier-2017/>:

- Taylor, B. G., Mumford, E. A., & Stein, N. D. (2015). Effectiveness of "shifting boundaries" teen dating violence prevention program for subgroups of middle school students. *J Adolesc Health, 56*(2 Suppl 2), S20-26. doi:10.1016/j.jadohealth.2014.07.004
- Thompson, J., Mitchell, C., & Starr, L. (2019). *Cellphilmimg: A tool for addressing gender equality - Facilitators' guide*. Ottawa: ON: CODE.
- Treffry-Goatley, A., Wiebesiek, L., de Lange, N., & Moletsane, R. (2017). Technologies of Nonviolence. Ethical Participatory Visual Research with Girls. *Girlhood Studies, 10*(2), 45-61. doi:DOI: <https://doi.org/10.3167/ghs.2017.100205>
- van Lieshout, S., Mevissen, F. E. F., van Breukelen, G., Jonker, M., & Ruiter, R. A. C. (2016). Make a Move: A Comprehensive Effect Evaluation of a Sexual Harassment Prevention Program in Dutch Residential Youth Care. *Journal of Interpersonal Violence, 0886260516654932*. doi:10.1177/0886260516654932
- Wang, C. C. (1999). Photovoice: a participatory action research strategy applied to women's health. *J Womens Health, 8*(2), 185-192. Retrieved from http://www.ncbi.nlm.nih.gov/entrez/query.fcgi?cmd=Retrieve&db=PubMed&dopt=Citation&list_uids=10100132
- Wang, C. C. (2006). Youth Participation in Photovoice as a Strategy for Community Change. *Journal of Community Practice, 14*(1-2), 147-161. doi:10.1300/J125v14n01_09
- Warne. (2012). *Med våra ögon. En metodbok om Photovoice*. Östersund: Mittuniversitetet.
- Villacampa, C., & Gómez, M. (2017). Online child sexual grooming. *International Review of Victimology, 23*(2), 105-121. doi:10.1177/0269758016682585
- Wolak, J., Finkelhor, D., Mitchell, K., & Ybarra, M. (2008). Online "predators" and their victims: Myths, realities, and implications for prevention and treatment. *American Psychologist, 63*(2), 111-128.
- Zetterström Dahlqvist, & Gillander Gådin, K. (2018). Online sexual victimization in youth: predictors and cross-sectional associations with depressive symptoms. *European Journal of Public Health, cky102-cky102*. doi:10.1093/eurpub/cky102
- Zetterström Dahlqvist, H., & Gillander Gådin, K. (2018). Online sexual victimization in youth: predictors and cross-sectional associations with depressive symptoms. *European Journal of Public Health, 28*(6), 1018-1023. doi:10.1093/eurpub/cky102
- Zetterström Dahlqvist, H., Landstedt, E., Young, R., & Gillander Gådin, K. (2016). Dimensions of peer sexual harassment victimization and depressive symptoms in adolescence: A longitudinal cross-lagged study in a Swedish sample. *Journal of Youth and Adolescence, 45*(5), 858-873. doi:10.1007/s10964-016-0446-x